

PIYANO EĞİTİMİNDE SOSYAL DURUM ÖLÇEĞİ GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

M. Kayhan KURTULDU

Yrd. Doç. Dr. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih eğitim Fakültesi Müzik eğitimi ABD
Söğütlü/Trabzon

ÖZET: Müzik eğitiminin en önemli boyutlarından biri olan piyano eğitiminde, bireylerin içinde bulunduğu ortama yönelik tutumları başarı üzerinde önemli etkilere sahiptir. Sosyal anlamda kendine güvenen öğrencilerin elde edeceği başarı daha farklı olacaktır. Bu çalışmada yukarıdaki düşünce ışığında geliştirilen ve uygulanan “Piyano Eğitiminde Sosyal Durum Ölçeğinin” geçerlilik ve güvenirliliği tespit edilerek piyano eğitimi alanına kazandırılmaya çalışılmıştır. Yapılan çalışmada literatür taraması sonucu elde edilen bilgiler ışığında, araştırmacı tarafından geliştirilen ölçeğe yönelik faktör analizi, madde toplam korelasyon hesaplamaları, faktörler arası korelasyon ölçümleri, KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Barlett’s testleri ve Cronbach’s Alpha güvenirlilik katsayısı hesaplamaları yapılmıştır. Toplam 35 sorudan oluşan ölçek, piyano dersini kendi döneminde ve tekrar ders olarak alan piyano öğrencileri üzerinde uygulanmıştır. Geliştirilen ölçeğin örneklem grubu tarafından cevaplanması neticesinde, elde edilen verilerin istatistiksel ölçümleri sonucunda ölçeğin geçerli ve güvenilir bir yapıya sahip olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Durum, Piyano Eğitimi, Geçerlik, Güvenirlilik

VALIDITY AND RELIABILITY OF SOCIAL STATUS SCALE IN PIANO EDUCATION

ABSTRACT: In piano education that it’s the most important branch of music education, the attitudes of the individuals intended their environment have important effects over the success. Success obtained by social self-confident students can be more effective. In this study as mentioned above, it has been studied to gain the Social Status Scale in Piano Education by determining the validity and reliability with applying and developing. In the study Cronbach’s Alpha reliability coefficient sums, KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) and Barlett’s tests, correlation measuring between factors, item total correlations and factor analysis has been made for the scale developed by the author by the collected data obtained with literature review. The scale consist of 35 questions has been applied to students taking piano class in self semester and repeat. It has been understood that developed scale is valid and reliable according to the obtained data collected by the sample group and at the end of the statistical measuring process.

Key Words: Social Status, Piano Education, Validity, Reliability

GİRİŞ

Bireyin başkaları ile iyi ilişkiler kurmasında, toplumsal kurallara uymasında, sorumluluk yüklenebilmesinde, başkalarına yardım etmesinde, haklarını kullanabilmesinde sosyal becerilerin önemi büyüktür. Çünkü bireyin içinde yaşadığı toplumun bir üyesi haline gelmesi, toplumun bir parçası

olduğunun bilincine varması ve toplumsal sorumluluklarını yerine getirmesi bireyin toplumsal yaşamda gerekli olan sosyal becerileri kazanması ile olanaklıdır (Çubukçu, Gültekin, 2006).

Bireyin normal olarak büyümesi ve sosyalleşmesi, etrafındaki objeler, insanlar ve sosyal olaylara olan yaklaşımları ve gösterdiği yakınlığın çoğalmasıyla mümkündür. Bireyin sürekli değişen sosyal karmaşıklaşan sosyal ilişkilerin içerisinde bulunması, isteklerinin ve hedeflerinin de gelişmesini sağlar (Krech, Crutchfield, 1965, 78).

İnsanların sosyalleşmesi çevreye bağlı bir meseledir. Küçük yaşlarda insanlar özellikle büyüklerinin yardımı ile sosyalleşebilir. Diğer bir deyişle insanı sosyalleştiren ve onu insan yapan sosyal çevresi ve bu çevre ile kurmuş olduğu ilişkilerdir (Öztürk, 1993, 92). Diğer bir yaklaşımla toplumsallaşma olarak da adlandırabileceğimiz bu süreci Ozankaya (1982), Williems'den (1961) şu şekilde aktarmaktadır; Bireyin yalnızca biyolojik bir varlık olmaktan çıkıp, belli bir topluma ve belli kümelere bütünleştirilmesi sürecine toplumsallaşma denir. Bu süreç aracılığıyla ki birey bir kişilik kazanmakta ve belli bir toplumda yaşamasını olanaklı kılan davranışları edinmektedir. Ayrıca toplumsallaşma Ozankaya'ya göre (1982), bir kültürel çevreye hazırlanma sürecidir.

Sosyal gelişim, kişinin doğumdan yetişkin oluncaya kadar, başka insanlarla olan ilişkilerinin ve onlara karşı geliştirdiği bilgi ve duygular bütünü olarak ifade edilir. Başka bir deyişle sosyalleşme, kişinin yetişkin çevresinde geçerli olan norm ve değer yargılarında uygun bir davranış geliştirme sürecidir. Bir başka tanıma göre ise sosyalleşme kişinin grup normlarına uyması ve bunları öğrenmesini sağlayan süreçtir (Küçük, Koç, 2004).

Şahan'ın (2008), Kenyon ve Person'dan (1974, ss. 127-129) aktardığı tanıma göre sosyalleşme; toplumdaki mevcut ya da beklenen rolleri yerine getirmek için gerekli olan becerilerin, bilgilerin, değerlerin, eğilimlerin ve benlik algılarının özümsemesi ve gelişimi olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca Uluğtekin (1991) sosyalleşme için; "Sosyalleşme, toplumun bir üyesi olma, diğer insanlarla birlikte yaşamayı öğrenme sürecidir. Bu süreç içinde birey, diğer insanlarla etkileşimi yoluyla kendine özgü toplumsal davranış ve değerleri geliştirir" demektedir (Şahan, 2008).

Sosyalleşme, bireylerin özellikle çocukların belirli bir grubun işlevsel üyeleri haline geldikleri ve grubun diğer üyelerinin değerlerini, davranışlarını ve inançlarını kazandıkları bir süreçtir (Çubukçu, Gültekin, 2006). Çalık (2006), sosyalleşme kavramını; "Bireyin, belirli bir sosyal grubun ya da toplumun oluşturulmuş normlarını ve yollarını öğrenmesi ya da bunları genel olarak kabul etmesi süreci" olarak tanımlamaktadır. Diğer yandan Kuruüzüm (2002), bir çalışmada sosyal uyumu "bireyin çevresi ile iyi ilişkiler kurabilme ve bu ilişkileri sürdürebilme derecesi" olarak tanımlamaktadır.

Sosyalleşme, içerisinde gerek resmi gerekse gayri resmi öğrenmeyi ve bunun yanında topluluğun bilinçsiz etkisini de barındıran geniş bir kavramdır. Sosyalleşme, durağan bir sosyal yapı içerisinde bir gruptan diğerine geçiş yapmaktan ibaret değildir, bunun yanında duruma dair kişisel bir tanımlama yapmak suretiyle aktif bir yeni kimlik yaratımını da içerir (Bouij, 2004).

Sosyalleşmede hangi yaklaşımla değerlendirilirse değerlendirilsin bireyin toplumda diğer bireylerle olan benzerliklerinin yanı sıra farklılıklarının da oluştuğu, kişileri bir örnek biçimlere sokmaktan çok, onları

kişilikleriyle uyuşan, toplumun bir işlevi durumuna getirmeyi amaçlayan toplumsal süreçlerden biri olarak görünmektedir (Şahan, 2008). Bireylerin özel algısal, bilişsel ve motor aktivitelere dayalı süreçleri sosyal etkileşimle direkt alakalıdır. Bu yaklaşım önemli bir sürece önyak olmuştur, çünkü günümüzde bu yolla belli bilişsel ve zihinsel fonksiyonlara yönelik sosyal davranışları planlamak mümkündür (Knoblich, Sebanz, 2006).

Ergenlerin kişilik gelişimlerini ve sosyal çevreleriyle olan ilişkilerini en olumlu yönde gerçekleştirmenin temel kuralı eğitimidir. Eğitim bireyin insan ilişkilerini geliştirmesine yardım eder, insana saygı duyar ve sosyal ilişkilerini zenginleştirir (Uslu, Hasırcı, 1999). Eğitimde bireylerin söz konusu olduğu bütün uğraşların temelinde bireyi tanıma süreci yer almaktadır. Bireyi tanımak, onun kimliği ve görünüşüne ilişkin özellikleri yanında daha çok onun biyolojik, psikolojik ve sosyolojik nitelikteki davranışlarını, kişisel özelliklerini ve gereksinimlerini bilmeyi gerektirmektedir. Bireyi tanımadaki kişi hakkında bilgiler toplamak ve bu bilgileri anlamlı olacak biçimde analiz etmek, değerlendirmek, yorumlamak, belirli sentezlere ulaşmak gerekmektedir (Devecioğlu, Sarıkaya, 2006). Bireylerin tanınması ve sosyal ilişkilerinin geliştirilmesinde en önemli rol elbetteki öğretmenlere düşmektedir. Öğretmenlerin süreci doğru yönlendirmesi bireyin eğitim sürecine kazandırılmasında esastır.

Çelikten ve diğerleri (2005) öğretmenin mesleki özelliklerinden birini; “Öğrencinin sorunlarını, fizyolojik, duygusal, sosyal özelliklerini bilmek ve buna göre davranmak” olarak adlandırmaktadır. Çelikten ve diğerleri’ne göre (2005) öğrencilerin sosyalleşmesini sağlamak ve onlara kültürü aktarmak bütün öğretmenlerin görevleri arasındadır. Öğretmenlerin ise bu görevi yerine getirebilmeleri için içinde yaşadığı toplumu, kültürel özellikleri ile birlikte tanıması gerekir.

Toplumsallaşmanın sağlanmasında sosyal beceriler önemli bir yer tutmaktadır. Sosyal beceri kavramı, birçok araştırmacı tarafından tanımlanmıştır. İçinde bulunulan sosyal ortama uygun davranma yeteneği olarak tanımlanan sosyal beceriler, kişinin olumlu ya da olumsuz duygularını uygun bir şekilde anlatabilmesini, kişisel haklarını savunabilmesini, gerektiğinde başkalarından yardım isteyebilmesini, kendisine uygun olmayan istekleri geri çevirebilmesini kolaylaştırma konusunda önemli rol oynamaktadır (Kara, Çam, 2007). Bireyin toplumsal süreç içerisinde ortaya koyduğu davranışların gösterdiği uyum ile alakalı olduğu bilinmektedir. Bireyin içinde bulunduğu sosyal ortama ayak uydurması, uyum sürecinin doğru aşılmasıyla olumlu yönde gerçekleşir.

Bireyin kendisiyle ve çevresiyle iyi ilişkiler kurabilmesi ve kurduğu bu ilişkileri sürdürebilmesi şeklinde tanımlanan uyum, doğumla birlikte başlamakta ve yaşamın sonuna kadar bir gelişim göstermektedir. Genel uyum, bireyin çevresine uyum sağlamak için geliştirdiği davranışların bütünü olarak kabul edilen kişisel uyum, toplumda saygınlık kazanma ve statü sahibi olma gereksinimlerinin karşılanması olarak tanımlanan sosyal uyum olmak üzere iki grupta incelenmektedir. Kişisel uyumun sosyal rol ve sosyal başarı, sosyal uyumun ise sosyal tutum ve standartlara sahip olma ile yakından ilişkili olduğu ileri sürülmektedir (Köksal, 2000).

Uyum doğumdan ölene dek günlük olaylarla karşı karşıya gelen her insanın yaşadığı doğal bir süreç olarak düşünülebilir. İnsanın kendisinden, başkalarından veya çevresinden kaynaklanan talepler karşısında verdiği reaksiyona uyum denmektedir (Gençöz, 1998). Uyum, toplumsallaşma ve çevresel etkileşim süreçlerinde müziğin etkileyici gücü, bireyin içinde bulunduğu sosyalleşme sürecine de

olumlu veya olumsuz yönde etkiler yapabilmektedir. Gerek müzik tercihlerinin çevreye uyumu, gerekse çevreye tercihleriyle uyum sağlama yaklaşımlarında bireylerin sosyalleşme algısı farklılaşmaktadır.

Günümüz bilgi çağında teknoloji ve bilimde insanı şaşkına çeviren gelişmeler yaşanmaktadır. Toplumun etkin bir parçası olan insan, bu gelişmeler karşısında maalesef yalnızlığa itilmekte, çevresinden uzaklaşmaktadır. İşte böyle bir ortamda sanat ve onun en önemli kolu müzik eğitimi, insanın en etkin yardımcısı konumundadır. Bu yardım, insanın sürekli sosyalleşmesini sağlaması bakımından da önemlidir. Bireyin sosyalleşmesi, diğer bireylerle işbirliği içinde olması, toplumsal hareketlilik ve dinamiklik içinde ayrı bir önem taşır (Türkmen, 2006).

Bireylerin, sağlıklı iletişim kurmalarını sağlayan empatik becerileri ile kendileri ve çevreleri ile olan uyumları üzerinde etkili bazı faktörler vardır; müzikle ilgilenme bu faktörlerden birisidir. Müzik, sanat eğitimi tekniklerinden biri olup zihinsel süreçlerin ifadesi olarak tanımlanmaktadır. Müzik eğitimi bireylerin kişilik gelişimini, dikkatlerini yoğunlaştırmalarını ve gözlem yeteneklerini etkilemektedir. Ayrıca yaşamı algılama, yorumlama, yaratıcılık, düşünme sistemlerini geliştirme, iletişim becerilerini artırma gibi konularda da insanlara yardımcı olmaktadır (Köksal, 2000).

Müzik eğitimi sürecinde bireylerin kendisini gerçekleştirmesi ve çevresiyle iletişim içerisinde olmasını sağlayan en önemli alanlardan biri çalgı eğitimidir. Çalgı eğitimi sürecinde öğrenciler, sosyal durumları gereği içine kapanık ya da girişken, aktif ya da pasif olabilirler. Sosyalleşme sürecinin önemli basamaklarından biri olarak da görülebilecek olan çalgı eğitimi ve onun en önemli basamaklarından biri olan piyano eğitiminde öğrencilerin davranışlarındaki değişiklikler, başarıları üzerinde de olumlu ya da olumsuz yönde etkilere sahiptir. Müzik eğitimi sürecinde temel çalgı olarak verilen piyano çalgısı, bireylerin kendi becerilerinin farkında olmasına ve bu yolla kendini gösterebilmesine de olanak tanımaktadır. Bireyin çalıştığı eserleri sergilemesi ya da ortak çalışmalar yapmak suretiyle sosyal ilişkilerini arttırması mümkündür. Bu konuda Ercan (2008, 72), “çalgı eğitiminin temel boyutlarından biri olan ve genelde öğrencinin müziksel kişiliğinin sosyal kişiliği ile bütünleşmesini sağlayan birlikte çalma kavramı, öğrenciyi çalışmaya motive edici unsurlardan biridir” demektedir.

Bireysel çalgı dersleri müzik eğitiminde sosyalleşmenin gerçekleştiği yerlerden biridir. Öğrenciler ve öğretmenin sosyal bir iletişim içinde olduğu bu derslerde öğrencileri kazanan öğretmen, aynı zamanda itibar da kazanır ve itibar kazandıkça da daha fazla öğrenci kazanabilir (Bouij, 2004). Bireysel bir eğitim sürecinden geçen öğrencilerin kendini ifade etmesi ve öğretmeniyle kurduğu olumlu iletişim, sosyalleşme sürecine katkı yapacaktır. Gerek piyanosu ile gerekse ders içerisindeki düşünceleri ile kendini ifade edebilmeyi başaran öğrencinin, diğer arkadaşlarıyla ve çevresiyle olan ilişkilerinde de olumlu gelişmeler gözlenebilir.

YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenimlerini sürdüren piyano öğrencileri, örnekleme ise Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında 2008–2009 Bahar Yarıyılında öğrenimlerini sürdüren piyano öğrencileri oluşturmaktadır.

Veri Toplama Süreci

Yapılan çalışmada veri toplama süreci ilk olarak konu ile alakalı literatürün taranması yoluyla başlatılmıştır. Piyano eğitimi ve sosyalizasyon sürecine yönelik literatür taraması sonucunda elde edilen bilgiler incelenmiştir. Elde edilen bilgiler ışığında ulaşılan çeşitli sosyal uyum ve/veya sosyal durum ölçekleri incelenmiş ve piyano eğitiminde sosyal durum değerlendirmesine yönelik sonu havuzu oluşturulmuştur. Araştırmacı tarafında oluşturulan sorular dil ve kullanılabilirlik açısından tekrar gözden geçirilmiş ve 35 soruluk ilk uygulama ölçeği oluşturulmuştur. Oluşturulan ölçek içerisinde öğrencilerin piyano derslerindeki uyumları, katılımları, çekingenlikleri, ders dışı sosyalizasyonları, birlikte çalışma alışkanlıkları gibi unsurlar sorgulanmıştır. Toplam 35 maddelik ölçekte likert tipi 5'li cevap seçenekleri tercih edilmiştir. Sorulara yönelik cevap seçenekleri “Her Zaman”, “Genellikle”, “Bazen”, “Nadiren” ve “Hiçbir Zaman” biçiminde yerleştirilmiştir. Çalışmada uygulanan ölçek, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında 2008–2009 Bahar Yarıyılında öğrenimlerini sürdüren 183 piyano öğrencisi ile yürütülmüştür. Veri toplama süreci literatür taraması, örneklerin incelenmesi, ölçeğin oluşturulması ve uygulanması basamaklarından oluşmuş ve toplam 2 ay sürmüştür.

Verilerin Analizi

Geliştirilen ölçeğin örneklem grubuna uygulanması sonrasında, ölçeğe verilen cevapların bilgisayara işlenmesi ve istatistiksel işlemlerle ilgili ölçümler yapılmıştır. İstatistiksel işlemlerde SPSS 13,0 (Statistical Package for Social Science) paket programı kullanılmıştır. İstatistiksel işlemlerde ilk olarak madde toplam korelasyonları ve faktör analizi sonuçları incelenmiştir. Faktör analizi ölçümlerinde ölçeğin örneklem uygunluğu için KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) testi, faktörlenebilirlik düzeyini belirlemek için Barlett's testi yapılmıştır. Faktör analizi ölçümlerinden sonra ölçeğin güvenilirlik katsayısını belirlemek için Cronbach's Alpha katsayı hesaplamaları, örneklemin evreni temsil etme gücünü test etmek için tek örneklem “t” testi yapılmıştır. Bu ölçümlere ek olarak faktör analizi sonucu ortaya çıkan faktörlere yönelik korelasyon ölçümlerine de yer verilmiştir.

Faktör yük değerinin, 0,45 ya da daha yüksek olması seçim için iyi bir ölçüdür. Ancak uygulamada az sayıda madde için bu sınır değer 0,30'a kadar indirilebilir (Büyüköztürk, 2004). Diğer yandan Tavşancıl (2002), ölçekte yer alan maddeler için madde toplam korelasyonlarının 0,30 ve üzerinde olmasını önermiştir. Bu bilgiler ışığında yapılan istatistiksel işlemlerde, ölçeği oluşturan maddelere ait madde toplam korelasyonları hesaplanmış ve 0,30 yükü altında kalan maddeler tespit edilmiştir. Ölçeğe ilişkin faktör analiz işlemlerinde maddelerin güçlü tek bir faktöre yöneldiği anlaşılmaktadır. Eleme öncesinde analize alınan 35 madde içerisinde faktör yükü 0,40'ın altında kalan maddeler belirlenmiştir. Madde toplam korelasyonları ve faktör analizi işlemleri sonucunda korelasyon değeri 0,30, faktör yükü ise 0,40'ın altında kalan 12 madde ölçekten çıkarılmıştır. Ölçekten çıkarılan 12 madde sonrasında sorular tekrar numaralandırılarak faktör analizi ve güvenilirlik ölçümleri tekrarlanmıştır. Varimax rotasyon tekniği kullanılarak yapılan temel bileşenler faktör analizi ölçümlerinde, ölçeği oluşturan maddelerin öz değeri 1'den büyük 3 faktör altında toplandığı görülmüştür. Ölçeğe ilişkin açıklanan toplam varyans eleme öncesinde %34,48 iken, eleme sonrasında %42,52 düzeyine çıkmıştır. Ölçeğin örneklem uygunluğu KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) testi sonuçları ise eleme öncesinde 0,76 düzeyinde iken, eleme sonrasında 0,81 düzeyinde gerçekleşmiştir. Ölçeğin Bartlett's faktörlenebilirlik düzeyi ise $p < .001$ düzeyine göre (Bartlett's Test of Sphericity $\chi^2 = 1157,70 - p = .000$) anlamlı bulunmuştur. Bu sonuç ölçeğin çok değişkenli ve normal dağılımlı olduğu ve kullanılan örneklemin faktör analizine uygun olduğu sonucunu desteklemektedir.

Geliştirilen ölçeğin güvenirlik katsayısı hesaplamalarında Alpha katsayısının eleme öncesinde 0.81, eleme sonrasında ise 0.85 düzeyinde gerçekleştiği görülmüştür. Bu sonuç ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Uygulama sürecinde tercih edilen örneklemin, tüm piyano öğrencilerini yani evreni temsil edip etmediğine yönelik yapılan “t” testi sonuçlarında, sonuçlar $p < .001$ düzeyine göre anlamlı bulunmuştur. Tek örneklem t testine göre örneklem evreni temsil edebilecek düzeydedir. Faktör analizi sonucu ortaya çıkan 3 faktörün birbiri arasındaki korelasyon ölçümlerinin yapıldığı test sonucunda faktörler arasında orta ve üst düzeyli bir ilişki olduğu ve tüm ilişkilerin $p < .001$ düzeyine göre anlamlı olduğu anlaşılmıştır.

Geliştirilen ölçeğe yönelik faktör analizi ölçümleri sonucunda oluşan 3 faktöre ve bu faktörlere giren maddelere ait ana başlıklar aşağıdaki gibidir.

- 1- Bireysel Tepkiler ve Sosyalizasyon
- 2- Çekingenlik ve Kaçınma Refleksi
- 3- Yalnız Kalma İsteği ve Kişisel Yaklaşım

BULGULAR

Tablo 1: Örneklem Grubuna Ait Sınıf, Mezuniyet Durumu ve Başarı Durumu Dağılımları

Sınıf, Lise, Başarı	f	Yüzde
Birinci Sınıf	40	%21,8
İkinci Sınıf	50	%27,3
Üçüncü Sınıf	49	%26,7
Dördüncü Sınıf	34	%18,5
Beş ve Yukarısı	10	%5,4
AGSL	109	%59,5
Diğer	74	%40,4
55 ve altı	81	%44,2
60 ve yukarısı	102	%55,7

Örneklem grubunu oluşturan 183 öğrencinin sınıf, mezun oldukları lise ve başarı durumuna göre ortaya çıkan demografik verileri tablo 1’deki gibidir. Örneklem grubunda sınıf düzeyinde birinci, ikinci ve üçüncü sınıfta (%21,8, %27,3, %26,7) yaklaşık bir dağılım olduğu ve ağırlıklı ortalamanın bu yönde gerçekleştiği görülmektedir. Lise adı altında yer alan mezuniyet durumuna göre dağılım incelendiğinde, ağırlığın AGSL olarak kodlanan Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi mezunları yönünde olduğu anlaşılmıştır. Diğer seçeneğinde yer alan Süper Lise, Normal Lise, Anadolu Lisesi, Meslek Lisesi gibi liselerden mezun öğrencilerin ortalaması ise %40,4 düzeyinde gerçekleşmiştir. Diğer yandan başarı durumuna göre yapılan incelemede öğrencilerin %55,7’lik bir bölümünün 60 ve yukarısı yönünde eğilim gösterdiği

anlaşılmaktadır. Puanlamada 55 ve altı yönünde eğilim gösteren öğrencilerin %44,2'lik bir ağırlığı bulunmaktadır.

Tablo 2: Ölçeğin Faktörlere Göre Madde Toplam Korelasyonları

Faktör	Madde No	r	Faktör	Madde No	r	Faktör	Madde No	r
1.	18	.309***	2.	14	.394***	3.	16	.320***
Faktör	6	.322***	Faktör	7	.420***	Faktör	15	.325***
	21	.323***		2	.389***		17	.301***
	19	.421***		13	.352***		11	.343***
	5	.332***		1	.834***			
	9	.413***		20	.369***			
	10	.321***		3	.319***			
	8	.330***						
	23	.840***						
	22	.545***						
	12	.319***						
	4	.367***						

*** p<.001

Tablo 2 incelendiğinde ölçeği oluşturan maddelere ait korelasyon değerlerinin referans alınan 0,30 aralığının üzerinde gerçekleştiğini görmek mümkündür. Birinci faktöre giren maddeler için 309 ile 840 aralığında dağılan korelasyon değerleri, ikinci faktörde 319 ile 834, üçüncü faktörde 301 ile 343 aralığında dağılmıştır. Eleme sonrası faktörlere göre dağılan yukarıdaki maddeler, 0,30'un üzerinde yer alması sebebiyle geçerli sonuçlar vermiştir. Oluşan korelasyon değerlerinin tümünün p<.001 düzeyine göre anlamlı çıkması, ölçeği oluşturan maddelerin geçerlik düzeyini yükseltmektedir.

Tablo 3: Ölçeği Oluşturan Maddelere Ait Faktör Dağılım Sonuçları

Maddeler Madde No	Faktörler		
	F 1	F 2	F 3
18	.749		
6	.643		
21	.604		
19	.599		
5	.584		
9	.557		
10	.545		
8	.518		

23	.463		
22	.459		
12	.449		
4	.440		
14		.648	
7		.611	
2		.605	
13		.590	
1		.582	
20		.545	
3		.532	
16			.763
15			.651
17			.489
11			.467
Varyans	%24,78	%11,15	%6,58
Toplam Varyans	%42,52		

Maddelere ait faktör yükleri birinci faktörde 440 ile 749, ikinci faktörde 532 ile 648, üçüncü faktörde 467 ile 763 arasında gerçekleşmiştir. Tablo 3'e göre eleme sonrası oluşan tüm faktör yükleri referans alınan 0,40 alt sınırının üzerindedir. Ölçek için ortaya çıkan toplam varyansı açıklama oranının %42,52 düzeyinde gerçekleşmiş olması, ölçeğin güçlü bir faktör yüküne ve üst düzey bir geçerliliğe sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Toplam varyansın faktörlere göre dağılımı incelendiğinde ölçeğin birinci faktör üzerinde güçlü bir yığılma gösterdiği anlaşılmaktadır. Birinci faktör için %24,78, ikinci faktör için %11,15, üçüncü faktör için %6,58 büyüklüğünde gerçekleşen dağılım ölçeğin güçlü tek bir faktörü açıkladığını ortaya koymaktadır.

Tablo 4: Faktörler Arası Korelasyon Ölçümü ve “t” Testi Sonuçları

	Faktörler			t	p
	F 1	F 2	F 3		
F1	---	460***	548***	47,75	.000
F2	460***	---	508***	52,75	
F3	548***	508***	---	50,70	

*** p<.001

Tablo 4’de yer alan faktörler arası korelasyon değerleri, ölçeği oluşturan maddelere ait faktörlerin orta ve üst düzeyli bir ilişki içerisinde olduğunu göstermektedir. Faktörler arasındaki korelasyon değerleri ve bu değerlerin p<.001 düzeyine göre anlamlı oluşu, ölçeğin güçlü bir faktörel ilişkiye sahip olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Çalışma için tercih edilen örneklemin evreni temsil gücüne yönelik “t” testi sonuçları incelendiğinde, her üç faktör düzeyinde de anlamlı bir sonuç elde edildiği anlaşılmaktadır. Ölçüm sonuçlarının anlamlı olması (p = .000) örneklemin evreni temsil edebilecek özelliklerde olduğu sonucunu vermektedir.

SONUÇ

Piyano eğitiminde öğrencilerin ders içerisindeki tutumları ve derse olan yaklaşımları kadar, gerek ders içerisinde, gerekse ders dışındaki sosyal durumlarının da bilinmesi önemlidir. Ders içerisinde ne ölçüde aktif ya da çekingen olduğu, ders dışı çalışmalarında arkadaşlarıyla paylaşımı gibi unsurların bilinmesi, öğrencinin daha çabuk kazanılması açısından önemlidir. Öğrencilerin içinde buldukları benzer durumların tespitinde eğitimcilerin yapacağı gözlemler ya da durumu belirlemeye yardımcı olacak ölçekler kullanılabilir. Bu çalışmada da benzer bir yaklaşımla Piyano Eğitiminde Sosyal Durum Ölçeği geliştirilmeye çalışılmıştır. Uygulama sonrasında yapılan istatistik işlemler neticesinde geliştirilen ölçek, öğrencilerin ders içi ve ders dışı iletişimlerdeki önemli noktaları belirlemeye uygun bir yapı kazanmıştır.

Ölçeğe yönelik istatistik işlemlerden elde edilen genel sonuçlar, ölçeğin önemli ölçüde geçerli ve güvenilir bir yapı kazandığına işaret etmektedir. Gerek faktör analizi ve madde toplam korelasyonları sonucunda zayıf bulunan maddelerin çıkarılması, gerekse eleme sonrasında yapılan çeşitli ölçümlerin yüksek düzeyde gerçekleşmesi, ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini artırmıştır. Cronbach's Alpha katsayısının 0.85 düzeyinde (yüzdeler olarak %85) gerçekleşmesi, KMO ve Barlett's testlerindeki başarı, örneklemin evreni temsil gücünü gösteren "t" testi sonuçlarının olumlu olması gibi unsurlar ölçeğin güvenilirliğini ortaya koymasına yardımcı olmaktadır. Diğer yandan ölçeğin %42,52'lik bir varyansı açıkladığı düşünülürse, geliştirilen ölçeğin kapsamının geniş bir yapıda olduğu ve geçerlik düzeyinin de yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak araştırmacı tarafından geliştirilen ve örneklem grubu ile uygulaması yapılarak istatistik işlemler sonucu geçerlik ve güvenilirliği test edilen ölçeğin, önemli ölçüde başarılı sonuçlar elde ettiği söylenilebilir. Piyano Eğitiminde Sosyal Durum Ölçeği'nin verdiği istatistik sonuçlar, ölçeğin piyano eğitiminde kullanılabilir olduğunu göstermektedir. Diğer bir deyişle geliştirilen ölçek önemli ölçüde geçerli ve güvenilir bir yapıya sahiptir.

KAYNAKÇA

Akkaya, C., Sarandöl, A., Danacı, A. E., Sivrioğlu, Y., Kaya, E., Kırılı, S. (2008). Sosyal Uyum Kendini Değerlendirme Ölçeği (SUKDÖ) Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenilirliği, Türk Psikiyatri Dergisi, 19(3), 292 – 299.

Aktaş, Y. (1997). Üniversite Öğrencilerinin Uyum Düzeylerinin İncelenmesi: Uzunlamasına Bir Çalışma, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 13, 107 – 110.

Bouij, C. (2004). Two Theoretical Perspectives on the Socialization of Music Teachers, Action, Criticism & Theory for Music Education Electronic Article, 3(3), 2 – 14.

Cardoso de Araújo, R., Antunes Teixeira dos Santos, R., & Hentschke, L. (2009). The Development of Piano Teachers' Knowledge: Three Case Studies From Brazil, *Visions of Research in Music Education*, 13, 1 – 27.

Çalık, C. (2006). Örgütsel Sosyalleşme Sürecinde Eğitimin Değişen Rolü ve Önemi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(1), 1 – 10.

Çelikten, M., Şanal, M., Yeni, Ö. Y. (2005). Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(19), 207 – 237.

Çubukçu, Z., Gültekin, M. (2006). İlköğretimde Öğrencilere Kazandırılması Gereken Sosyal Beceriler, *Bilgi Dergisi*, 37, 155 – 174.

Devecioğlu, S., Sarıkaya, M. (2006). Sporcu Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Değişkenler Işığında Profillerinin Belirlenmesi, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 301 – 314.

Ercan, N. (2008). *Piyano Eğitiminde İlke ve Yöntemler*, Sözkese Matbaası, Ankara.

Gençöz, F. (1998). *Uyum Psikolojisi*, *Kriz Dergisi*, 6 (2), 1 – 7.

Gümüş, A. E. (2000). Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık ve Beden İmgelerinden Doyum Düzeylerinin Sosyal Kaygı Düzeyleri ile İlişkisinin İncelenmesi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 33(1-2), 99 – 108.

Kara, Y., Çam, F. (2007). Yaratıcı Drama Yönteminin Bazı Sosyal Becerilerin Kazandırılmasına Etkisi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 145 – 155.

Köksal, A. (2000). Müzik Eğitimi Alma, Cinsiyet ve Sınıf Düzeyi Değişkenlerine Göre Ergenlerin Empatik Becerilerinin ve Uyum Düzeylerinin İncelenmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 99 – 107.

Knoblich, G., Sebanz, N. (2006). The Social Nature of Perception and Action, *Current Directions in Psychological Science*, 15(3). 99–104.

Krech, D., Crutchfield, R. S. (1965). Sosyal Psikoloji, Nazariye ve Problemler (Theory and Problems of Social Psychology – New York, McGraw-Hill), Çev: Erol Güngör, Baha Matbaası, İstanbul.

Kuruüzüm, A. (2002). Kesin Dönüş Yapan İşçi Çocuklarının Uyum Problemi Üzerine Bir Alan Araştırması, Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi, 3,102 – 113.

Küçük, V., Koç, H. (2004). Psiko-Sosyal Gelişim Süreci İçerisinde İnsan ve Spor İlişkisi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20,131 – 141.

Şahan, H. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü, KMU İİBF Dergisi, 10(15). 260 – 278.

Türkmen, U. (2006). Mesleki Müzik Okullarındaki Orkestra Derslerinde Orkestra Düzenlemeleri Yapılmış Halk Ezgilerinin Kullanılabilirliğine Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Tutumları, Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(2), 371 – 400.

Uslu, A., Hasırcı, S. (1999). Lise ve Dengi Okullarda Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi Derslerinin Sosyal Uyum Düzeyine Etkilerinin araştırılması, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 3(4). 25 – 31.

